

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
13. 9. 2011

8

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Jihomoravském kraji v roce 2010

*Pneumology and phthisiology - Activity in Branch
in the Jihomoravský Region in 2010*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Jihomoravském kraji v roce 2010 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Jihomoravský region in 2010 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A (MZ) 1-01 vyplněné ambulantními odděleními a pracovišti oboru pneumologie a ftizeologie a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L (MZ) 1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz.

Ambulantní péče v oboru byla rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů, ambulantní ordinace lůžkových zařízení a ordinace ostatních ambulantních zařízení; celkem ji v kraji zajišťovalo 30 zdravotnických zařízení. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 29,15 lékařů a 40,30 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 2,5 lékařů (ČR 3,3), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo v kraji 39 546 obyvatel (ČR 30 333).

V ordinacích bylo provedeno 173 322 ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 5 946 ošetření (ČR 5 177). Od roku 2009 dochází k poklesu tohoto ukazatele v kraji i v ČR.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2010 bylo pod stálým lékařským dohledem 56 842 osob, z toho 47 % jsou ženy. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 492 (ČR 542). Nejčastější příčinou dispenzarizace, téměř 50 %, byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 245 pacientů

(ČR 240), nejvíce v okrese Blansko. Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0-rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8).

Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních pneumologie a ftizeologie v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 6 145 mužů a 8 412 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Blansko (204). Okres Brno-venkov a okres Břeclav byl výrazně nižší než krajský průměr (126). Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno děti a mladistvých (celkem 16 chlapců a dívek do 19 let). U astma bronchiale se rovněž rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (19 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (35 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (39 %), stupeň 4-těžké perzistující (7 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává zhruba na úrovni minulých let, mimo jiná netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí se závažným průběhem, kde došlo v porovnání s rokem 2009 k nárůstu o 15 %.

Ambulantní zařízení evidovala celkem 3 737 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 10 028 osob, tj. nárůst téměř o 13 % oproti minulému roku.

Vedle dispenzarizace jsou prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Údaje za rok 2009 byly výrazně ovlivněny ukončením dosud povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí. Počty u obou zmíněných údajů poklesly v roce 2009 více než o 50 % oproti roku 2008, stejně jako v ČR. Za sledovaný rok bylo vykázáno 2177 očkovaní BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2010 byli novorozenci (50 %), dále následovaly děti ve stáří 11 let (40 %), děti ve stáří 2 let (8 %) a ostatní osoby (2 %).

Lůžková péče v tomto oboru byla pacientům k dispozici na 6 nemocničních odděleních s 187 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31.12.2010 celkem, vč. smluvních úvazků, 34,26 lékařů a 69,60 ZPBD. Hospitalizováno bylo 5 497 pacientů. Průměrná ošetřovací doba činila 9,7 dnů (ČR 8,9 dnů) a využití lůžek 285,1 dne (ČR 233,0). V odborném léčebném ústavu pracovalo celkem včetně smluvních 2,00 lékařů a 10,60 ZPBD. Průměrná ošetřovací doba byla 17,8 dne při využití lůžek ve dnech 261,3 (ČR 274,1).

Značky v tabulkách

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracovala: Ing. Marečková Jana
ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Brno
Vinařská 6, 603 00 Brno
tel.: 543 559 455, fax: 543 559 455
e-mail: mareckova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

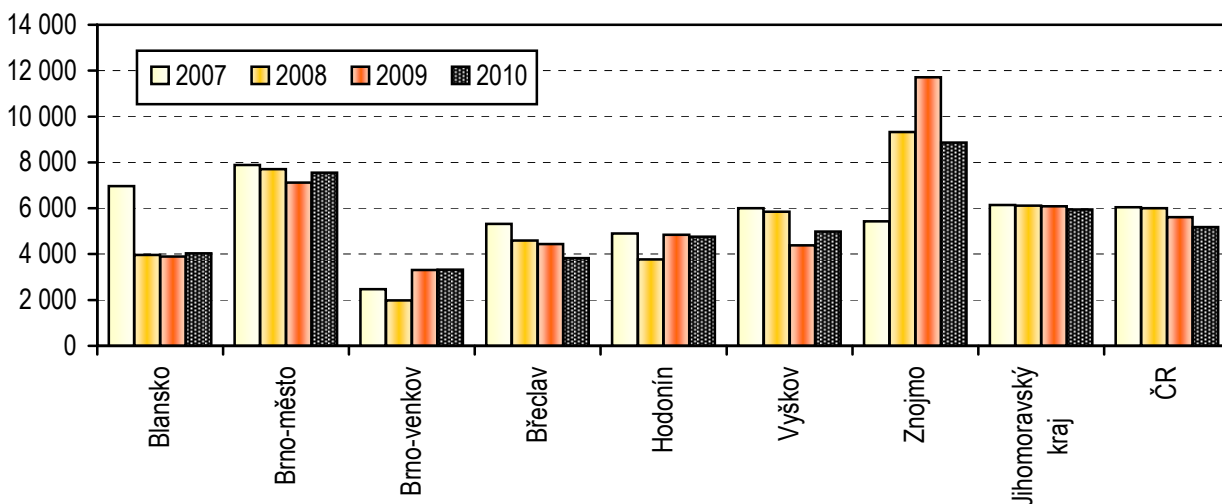
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	12	9,15	31,39	18,30	68 751	984	39,67	7 513,8
Samostatné ordinace lékařů specialistů	17	16,00	54,89	16,00	80 889	880	46,67	5 055,6
Ostatní ambulantní ZZ	1	4,00	13,72	6,00	23 682	313	13,66	5 920,5
Jihomoravský kraj	30	29,15	100,00	40,30	173 322	2 177	100,00	5 945,9
dle území (okresu)								
Blansko	3	2,00	6,86	2,10	8 071	166	4,66	4 035,5
Brno-město	9	9,65	33,10	15,30	72 856	313	42,04	7 549,8
Brno-venkov	4	3,20	10,98	2,70	10 619	-	6,13	3 318,4
Břeclav	4	3,35	11,49	5,80	12 790	513	7,38	3 817,9
Hodonín	5	4,95	16,98	8,80	23 558	931	13,59	4 759,2
Vyškov	2	2,00	6,86	3,00	9 968	53	5,75	4 984,0
Znojmo	3	4,00	13,72	2,60	35 460	201	20,46	8 865,0
Jihomoravský kraj	30	29,15	100,00	40,30	173 322	2 177	100,00	5 945,9
Česká republika	307	346,73	x	567,89	1 795 005	42 116	x	5 177,0

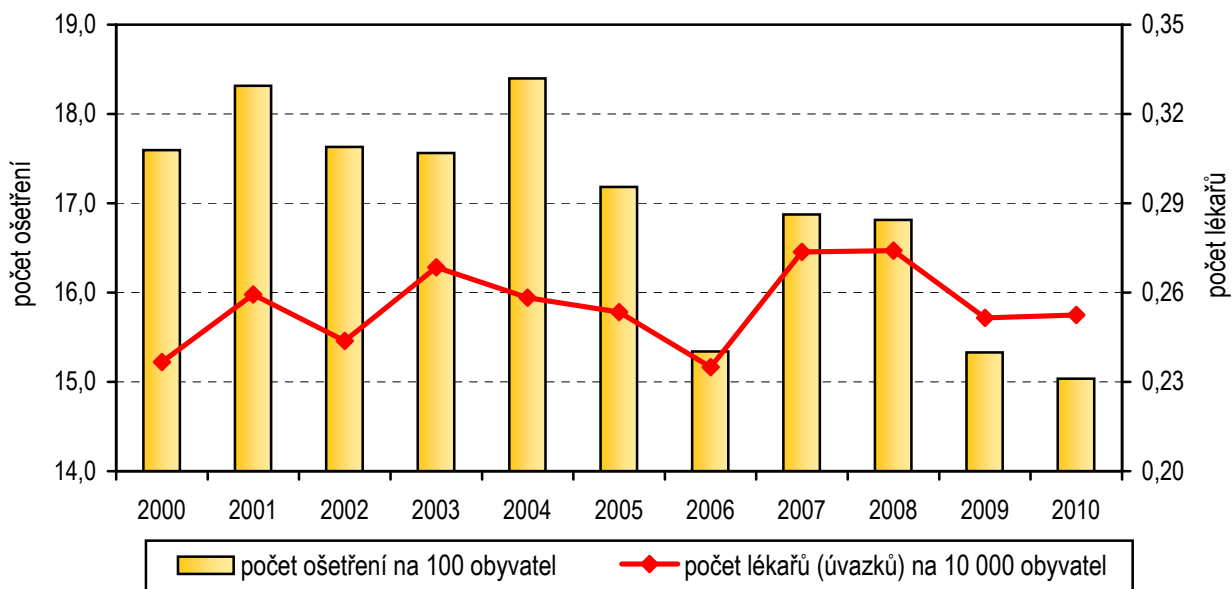
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21

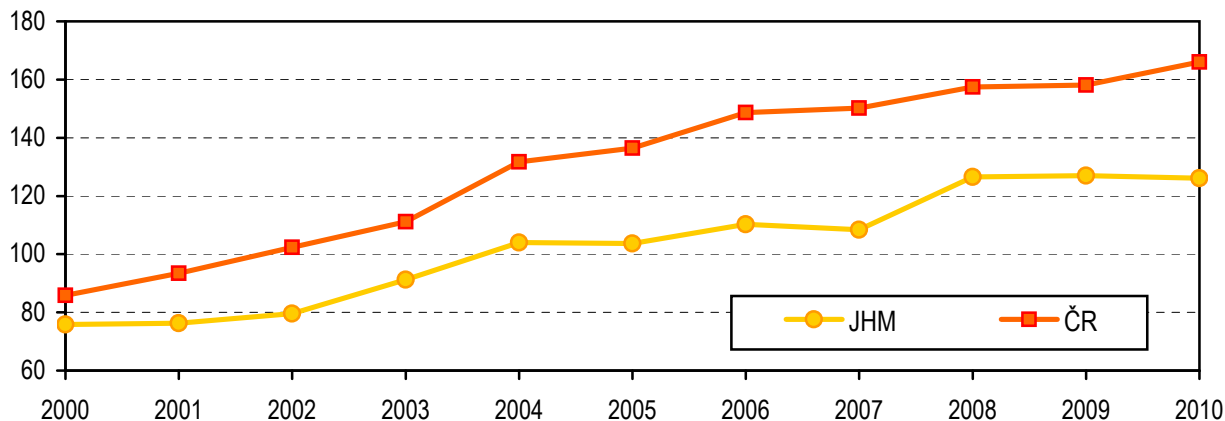
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2007–2010

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2000–2010

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2000–2010

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	2 186	654	-	163	68	18,93	16,53
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	123	47	-	21	5	1,07	1,68
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	321	155	-	14	17	2,78	3,64
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	5 326	2 108	35	283	191	46,13	46,73
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	28 272	12 374	3	702	567	244,85	239,61
stadium 0 - rizikové	1 730	807	-	68	88	14,98	49,14
stadium 1 - lehké	6 198	3 229	2	156	134	53,68	57,51
stadium 2 - střední	11 312	4 722	1	278	176	97,97	75,87
stadium 3 - těžké	6 268	2 390	-	163	130	54,28	41,55
stadium 4 - velmi těžké	2 764	1 226	-	37	39	23,94	15,55
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	14 557	8 412	44	310	303	126,07	166,04
stupeň 1 - intermitentní	2 731	1 491	23	89	96	23,65	41,30
stupeň 2 - lehké perzistující	5 037	3 116	13	118	104	43,62	60,09
stupeň 3 - středně těžké perzistující	5 732	3 346	8	89	87	49,64	51,24
stupeň 4 - těžké perzistující	1 057	459	-	14	16	9,15	13,41
Bronchiektázie (J47)	377	168	-	10	8	3,27	4,64
Sarkoidóza (D86.0,2)	1 134	675	-	22	21	9,82	8,19
Pneumokoniózy (J60–J66)	367	34	-	13	3	3,18	11,88
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	1 128	638	-	27	31	9,77	6,86
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	1 114	434	-	32	41	9,65	7,93
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	464	206	-	29	18	4,02	8,33
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	1 473	642	-	38	13	12,76	20,39
Celkem	56 842	26 547	82	1 664	1 286	492,29	542,45

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Blansko	451	-	675	-	973
Brno-město	979	-	175	5	4 546
Brno-venkov	145	-	9	3	212
Břeclav	64	-	62	7	-
Hodonín	281	3	295	6	2 120
Vyškov	264	-	32	3	49
Znojmo	258	-	47	15	2 128
Jihomoravský kraj	2 442	3	1 295	39	10 028
ČR	25 928	133	22 433	1 424	128 821

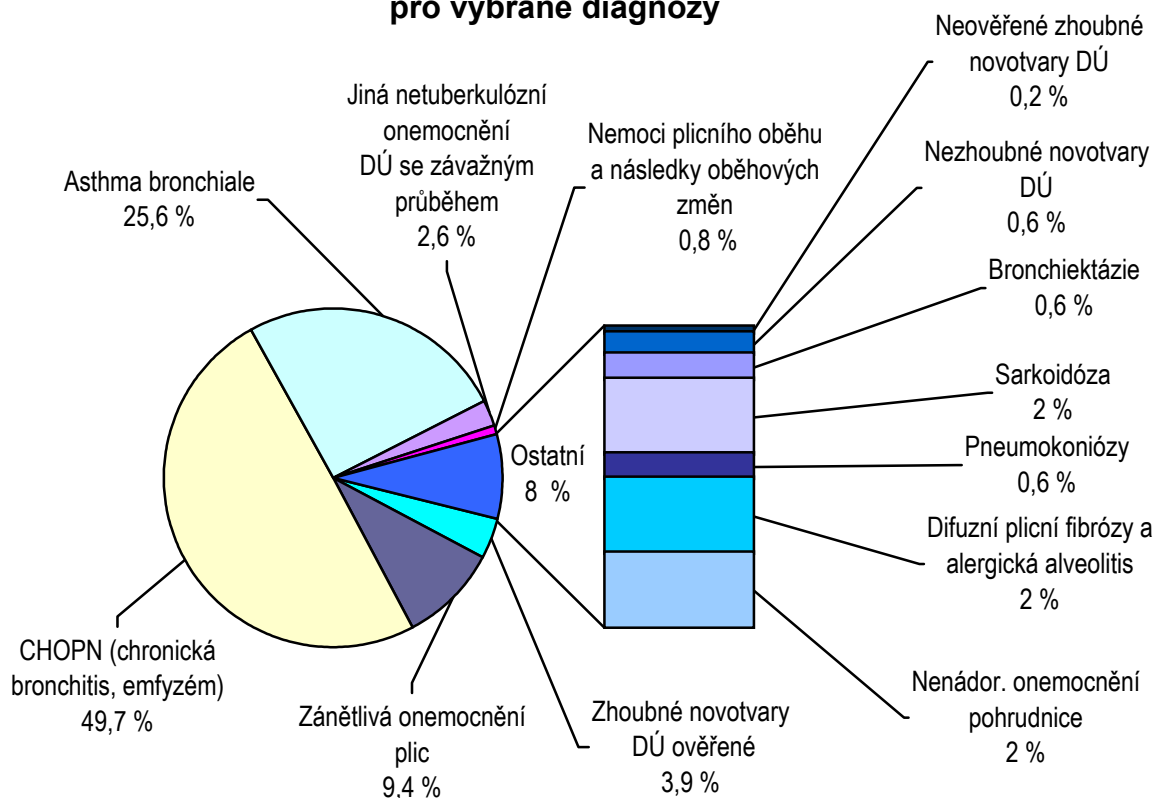
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přearazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriózu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přearazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriózu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriózy.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se arazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	6	43	1	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	34,26	209,53	2,00	73,70
ZPBD ²⁾ celkem	69,60	567,72	10,60	351,11
Průměrný počet stanovených lůžek	187,00	1 511,61	42,00	1 438,78
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	146,0	965,1	30,1	1 080,7
na 1 lékaře	4,3	4,7	15,0	14,6
Počet lékařů na 100 lůžek	18,32	13,99	4,76	5,13
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	37,22	37,90	25,24	24,43
Počet hospitalizovaných	5 497	39 687	615	10 642
Nemocniční letalita	77,2	74,3	-	51,9
Využití lůžek ve dnech	285,1	233,0	261,3	274,1
Průměrná ošetrovací doba	9,7	8,9	17,8	37,1
Prostoj lůžek ³⁾	2,1	2,8	5,2	9,2

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21 zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Blansko
 Fakultní nemocnice Brno
 Nemocnice Břeclav, p.o.
 Nemocnice Kyjov, p.o.
 Nemocnice Vyškov, p.o.
 Nemocnice Znojmo, p.o.

Seznam odborných léčebných ústavů (OLÚ) s plicním oddělením v kraji:

Dětská léčebna se speleoterapií, p.o., Ostrov u Macochy